

Tot el que sentireu en aquest programa ha passat.  
Els fets i els llocs són reals.  
Alguns diàlegs estan dramatitzats,  
però el seu contingut consta en documents  
o surt de testimonis que eren el lloc dels fets.  
En algunes descripcions, aquest programa podria ferir sensibilitats.  
Relatem crims reals.  
La realitat i la mort no entenen de sensibilitats.  
El jove francès, Matíè Martén,  
està fent la volta al món en solitari.  
El seu nou destí és el nordès de l'Argentina  
i arriba a principis de l'agost del 2018  
per fer una travessa de muntanya.  
El dia 8 envia un missatge de messenger als seus pares  
per dir-los que demà començarà la seva ruta.  
El matíè no torna a donar senyals de vida.  
Dissent que el matíè s'ha de donar,  
el matíè no torna a donar senyals de vida.  
17 dies després d'aquell missatge,  
la seva família presenta una denúncia per desaparició.  
Hola a tothom, soc Carles Porta. Gràcies per escoltar-nos.  
El matíè Martén, amb 32 anys, ja ha viatjat per tot el món,  
fins i tot en països en guerra,  
però on se li per el rastre és al mig de la natura.  
El nord de l'Argentina és un territori enorme  
de valls solitars, muntanyes de 5.000 metres  
i comunitats indígenes.  
En la història que us expliquem avui  
tindrà en un paper clau el bon olfacte d'un gos,  
una polsera i una samarreta del país basc.  
Intentarem posar llum a la foscor. Comencem.  
M'estimo.  
Grims. Per què m'atén?  
The Darker.  
El relat dels moments foscos de la nostra societat.  
Grims, amb Carles Porta.  
Grims.  
Grims, el que parlem és una mica de l'estona.  
El que ens ajudaran a reconstruir aquesta història.  
M'ha dit que era un jove que...  
Nació en França.  
A los 17 años,  
él tuvo un cáncer  
y que le había dado poca vida.

Con la posibilidad que no iba a hablar nunca más.  
No sucedió eso, pudo hablar  
...y se salvó, entonces él decidió salir a conocer el mundo.  
Vivió en Japó, en Nueva Zelandia, en Austràlia,  
viajó por casi todos los países de África,  
América del Norte, Estados Unidos, Canadá,  
y lo único continente que le faltaba era América del Sur.  
El Matí va visitar la ciutat de Buenos Aires,  
però amb un parell de dies ja en tenia prou,  
i va agafar un avió cap a Salta, al nordès del país.  
Fa temps que somia en aquest destí un espectacle de la naturalesa.  
Salta és la porta d'entrada a un territori immens,  
muntanya, rius, deserts, selves, salines, pobles rurals  
i carreteres de terra solitàries.  
El matí pensa recórrer a peu antigues rutes de l'època Inca.  
Li agrada dormir en el Berg Senzills,  
o a la seva tenda de campanya i es mou fent autostop.  
És una persona molt poca relada al seu passat,  
però té un compromís amb els seus pares.  
Cada vez que llegaba una ciudad, iba a un cibercafe,  
y se comunicaba con los padres y decía,  
bueno, voy a estar acá tanto tiempo, no voy a estar en contacto,  
porque él no tenía teléfonos, porque no quería tener teléfonos con él.  
Así que cuando llegaba una ciudad, iba a un cibercafe,  
y le decía a los padres, bueno, estoy acá, me pasa esto, me pasa aquello,  
voy a ser durante tanto tiempo, no voy a tener posibilidad de comunicarme con ustedes.  
El 8 d'agost del 2018, els pares del matí van rebre un missatge  
del seu fill a través del chat de messengers.  
Els escrivia des d'un cibercafe de Tilcara, una ciutat de 6.000 habitants,  
175 km al nord de Salta.  
Que els explicaven aquest missatge, Lúdia Urriols.  
El matí deia als seus pares que estava molt bé  
i que es moria de ganes de començar a caminar.  
Els va passar un esbós de la ruta.  
L'endemà pensava anar de Tilcara a un poplet anomenat Iruña amb cotxe.  
Iruña és un cul de sac situat a 2.780 metres d'alçada.  
Des d'allà començaria una ruta a peu que el portaria fins al Paraguai.  
Després saltaria al Brasil.  
El matí també deia als seus pares que li feia il·lusió trobar-se amb ells  
i amb la seva germana a finals de desembre  
a la ciutat brasilera de Fortaleza per celebrar junts al Cap d'An.  
Él le dice dentro de 10, durante 10 días,  
no voy a tener posibilidad de comunicarme con ustedes.  
Han passat 10 dies d'aquella conversa

i el matí encara no ha contactat amb la seva família.  
Els pares ho troben estrany  
perquè ells sempre els escriu cada 10 dies com a màxim per dir un pare.  
Recordeu que no porta mòbil i que per tant no tenen manera de localitzar-lo.  
El primer que fan dels pares és consultar el bloc  
que el seu fill té a internet on va penjant una mena de crònica del seu viatge.  
L'últim post, des del dia 8 d'agost,  
precisament l'última vegada que van parlar amb ell a través del chat de Messenger.  
La publicació és una fotografia del matí,  
és un rient a dalt d'una furgoneta que circula per una carretera del nord de l'Argentina.  
La família també revisa el seu compte bancari  
per veure quins han estat els últims moviments.  
L'última vegada que el matí va treure diners  
va ser l'1 d'agost des d'un queixé a Buenos Aires,  
just quan acabava d'arribar a l'Argentina.  
Els pares decideixen esperar uns dies,  
però el 25 d'agost, 17 dies després de l'última conversa a Messenger,  
continuen sense tenir cap notícia del seu fill  
i truquen a l'ambaixada de França a l'Argentina.  
El funcionari que ten la trucada des de Buenos Aires els diu que no es preocupin,  
que en aquella zona hi ha mal senyal d'internet  
i que el matí segurament no s'ha pogut posar en contacte amb ells.  
Els pares, insatsfats amb aquesta resposta,  
truquen a un conegut de la família que viu al nord de l'Argentina.  
Li demanen que presenti una denúncia a la comissaria de la policia a Salta  
per la desaparició del seu fill.  
6 de setembre, els pares del matí  
fa 29 dies que no saben res del seu fill.  
La policia organitza un gran operatiu de recerca  
per localitzar el turista francès.  
El responsable de la investigació  
és el comissari Emilio Alborno, amb qui hem pogut parlar.  
En realitat són tifes de búsqueda en total, sí que se hizo.  
Nosotros tenemos un protocolo que está aprobado por el Ministerio Público,  
el área de justicia, inmediatamente hay medidas que acepto.  
La primera cuestión tiene que ver con...  
requerir vía radial, digamos, a nivel interno policial,  
con las descripciones que se tiene,  
las descripciones que se tiene se genera una alerta a nivel provincial,  
en toda la provincia.  
Comissaries, mòbils, motos, caballerís o món, vici, policia, etc.  
Lo que están en calle, que operan en calle y quedan en alerta inmediatamente.  
La Fiscalía de Salta esbolquen la investigació inmediatamente.  
Els fiscals Osorio i Rivero treballaran en el cas Matia Quatremanz,

han acceptat també participar en aquest capítol.  
Justament este caso, me acuerdo que yo recibo la consulta, estaba de turno,  
y en la distribución de las causas le tocaba la asignación al doctor Osorio,  
pero cuando vimos la complejidad que traía esta cuestión  
por una cuestión territorial geográfica,  
decidimos intervenir los dos fiscales, obviamente,  
con la anuncia del procurador de ese momento,  
y yo me dediqué todo lo que era trabajo de campo en la zona,  
y el doctor se encargó de hacer todo lo que es el trámite en la ciudad de Salta.  
Però buscar una persona desapareguda per una zona tan remota i tan basta  
no és fàcil.

Aquest serà el principal maldecap dels investigadors durant tota la recerca,  
les característiques i les dimensions del terreny.

El territori entre Salta i Cupuí és enorme.

Nosotros estamos hablando de 4.500 metros sobre el nivel del mar,  
donde las condiciones son muy complicadas,  
donde los pulmones se reducen a un 50% y en ocasión hasta un 30%.  
Es decir, uno no puede hacer un trote, el que no está acostumbrado,  
sino puede hacer un trote de 15 metros, que es la agitación, es tremenda.  
Por eso que la gente que se preparó y se montó después  
para realizar los operativos son gente entrenada,

con guías locales,  
esa de condiciones físicas y esa de condiciones materiales,  
aparte, es inmenso el territorio, es inmenso.

A més a més, allà al setembre és hivern,  
i això també dificulta l'operació de recerca.

Però almenys hi ha un element que pot ajudar els investigadors,  
de característiques físiques del matí.

Lo que son esas montañas son gente ancestral de la Comunidad Cocha,  
que son gente de lo que nosotros les llamamos de piel marrón,  
ha chapallada, son de estatura bajas, caso de Martin.

Nos recuerdo que pasaron 50, si no me equivoco, de un metro 70 de alto.

Bueno, los cabellos rafts que tenía, largos,  
su barba pronunciada, su piel blanca, propio del europeo,  
era muy particular, digamos, esa gente es imposible,  
que pase por ese lugar y alguien no pase desapercibible, es imposible.

La policia fa un cartell amb una fotografia del matí,  
i al costat una llista amb totes les seues característiques físiques.

Matia Martén, turista francès, 32 anys, prim,  
metro 70 del musculat, pell clara, cabells llargs castanys amb rastes,  
barba llarga i pell roja, ulls color blauclar, tatuatges per tot el cos.

El comissari al Bornoze ordene que es pengin els cartells del matí  
a les parets de les comissaries, hospitals, gasolineres  
i places de tots els pobles de la zona.

Poques hores després, els telèfons de la policia de Salta comencen a sonar.

Els investigadors tenen una grata sorpresa.

Els ciutadans que truquen aporten informació molt concreta i detallada.

Recorden perfectament quin dia van veure el Matí i on.

Nosotros hicimos hacer una cronología entrevistando a todas las personas que lo habían visto a Mati y Martín hasta aquí.

Porque ya lo íbamos buscando acá, acá, acá,

y como él tenía una fisonomía muy particular, muy extraña al norte salteño, las características físicas de él llamaban mucho la atención.

La gente de la zona, apenas los veía, apenas le mostraron la fotografía.

Yo decía, yo lo vi, tal día, tal hora.

La informació dels testimonis permet als investigadors

traçar l'hipotètic recorregut que hauria fet el turista francès

a partir del 8 d'agost, l'últim dia que va parlar amb la seva família a través de Messenger.

Dos turistas francesos expliquen a la policia que el dia 9 d'agost van portar el matí de Tilcara a Iruya, amb el seu cotxe de lloguer.

Els va aturar a l'inici de la ruta fent autostop.

Se'l veia content i el viatge va ser molt agradable.

La distància de Tilcara a Iruya és de 100 quilòmetres.

La meitat del camí es fa per carreteres de terra que s'enfilen fins als 4.000 metres.

En aquest trajecte és molt habitual patir una mal d'alçada.

El millor antídut per això és mastagar fulles de coca.

La conducció per aquestes rutes és lenta.

El trajecte dura com a mínim dues hores.

El matí va passar a la tarda del 9 d'agost a Iruya,

un poble pintoresc enclevat al mig de la muntanya i envoltat de natura.

Els carrers són empinats i les cases de pedra.

La responsable de l'oficina turística a Iruya recorda la visita del matí.

La noia explica a la policia que el turista francès li va demanar informació per saber com ha anat d'Iruya fins a la ciutat d'Oran, a tocar de la frontera amb Bolívia.

Ella i altres veïns del poble li van recomanar que no fes aquesta ruta sense un guia local.

El comissari, el Borno, z,

coincideix que per aquella zona no s'ha de caminar mai sol.

Hay un par de testimonios, creo que de un lugar donde él se aloja,

le dijeron que el lugar donde iba era muy complicado,

muy riesgo, los ríos son traicioneros y no hay manera de salir.

Y por otro lado, cuando termina la zona árida,

finca la parte selvática, que es una reserva natural,

que siti allí, allí hay tapir, anda y pumas.

Y los ríos tienen jacaré, son tipo cocodre y lo digamos que hay en la zona,

que son muy peligrosos, hay que conocer el tema.  
Si alguien llega a sufrir una lesión ahí y va solo,  
esa persona no tiene posidad de subsidiar.  
El matí no va fer cas de les advertències dels locals.  
El van veure agafar el camí que va dir Uya Auran  
el 10 d'agost a primera hora del matí.  
La policia refa aquesta ruta per trobar noves pistes  
que els apropin al turista francès que ja fa un mes que està desaparegut.  
Mentrestant, la família Magtan decideix contractar un advocat de salta  
perquè els mantingui informats de com avança la recerca del seu fill.  
És el penalista Matias Adet, aquí també m'he entrevistat.  
Adet destaca que la investigació va avançant  
gràcies al relat precis dels veïns.  
La forma de ser, por la manera de comportarse,  
por la idocincracia de la gente del lugar,  
es en general gente que es más bien retraída, tímida.  
Hay muchas personas que directamente ven a un extranjero,  
por decirlo de algún modo, extranjero soy yo, somos todos.  
No necesariamente un no nacional argentino, somos todos.  
Para esta persona que vive en un lugar muy inhóspito,  
que vive de cuidar sus animales, de cultivar su tierra para comer  
o para producir algún cultivo que se vende en el pueblo  
que se encuentra al pie de la montaña.  
Entonces tratan de no tener o mantener contacto con un mundo tan civilizado.  
A pesar de eso hemos tenido, por suerte,  
muy buenos comentarios y relatos y recuerdo de Matias Martén,  
que nos fueron ayudando a poder reconstruir qué fue lo que pasó con él.  
¿Y cómo estaba él? ¿Cómo fue cambiando el estado de ánimo  
y el estado físico en el que él se encontraba  
desde que él deja la localidad de Iruya en Salta  
hasta que empieza a intentar hacer este recorrido hacia la zona de Orán?  
Cuando él empieza a tener todos estos avatares, a bajar a los ríos  
y no poder cruzarlos, uno de los testimonios recordaba  
dificultades en sus pies, con algunas lesiones,  
con alguna dificultad para caminar.  
Els agents que recorren el camí d'Iruya a Orán  
estopen amb testimonis que asseguruen que van veure el matí que anava coix.  
Un ramader declara que el turista francès li va explicar  
que s'havia donat un cop el tormel amb una pedra quan creuava un riu.  
Uns quilòmetres més endavant, la policia s'atura en una escola rural.  
Un professor assegura que el matí va dormir a casa seu a la nit del 13 d'agost.  
Tres dies després que iniciés la seva aventura des d'Iruya.  
El professor es diu Simón.  
El Simón explica a la policia que el matí va arribar a l'escola molt cansat

i que per caminar havia d'ajudar-se amb un pal que li feia de bastó.  
El turista francès està en forma, juga rugby i bàsquet,  
però els tres dies de ruta havien estat esgotadors.  
Entonces, él decidió pasar por la alta montaña,  
que son entre 4.500 y 4.300 metros de altitud.  
Y él se había perdido.  
Pasó tres días perdidos entre Iruya y Volcán Igueras.  
Eso pudimos reconstruir con las cosas de la gente que lo vio  
y que él dijo que hacía tres días que estaba perdido.  
Semble que el matí a poc a poc s'anava ficant tot sol a la gola del llop.  
Pel camí que havia de fer el turista francès i passa poca gent,  
està poc trepitjat i mal senyalitzat.  
És fàcil desorientar-te si no ets de la zona.  
Hi ha molt desnivell i en alguns punts molta boira.  
Què més explica el professor Simón a la policia?  
Diu que veu faria el matí a casa seva  
perquè hi fes nit i recuperés forces.  
Ell va acceptar tenir els peus plens de llagues  
i poc menjar la motxilla, només sucre i arrosse.  
Després de sopar, el Simón i el matí van fer una mica de sobretaula.  
El professor li va caure bé el turista francès,  
i li va posar la motxilla a tos sud.  
Ell tampoc va aconseguir treure-li del cap la idea d'anar caminant sol.  
L'endemà el matí es ballava ben d'hora per aprendre la ruta.  
El professor li va omplir la cantimplora d'aigua  
i li va donar menjar pel camí.  
La següent pista que la policia trobe és a 4 quilòmetres d'una masia  
anomenada Wakaloma.  
Quedeu-vos amb aquest nom, perquè serà molt important en aquesta història.  
Dos treballadors d'una companyia elèctrica de la província de Salta  
que expliquen que el 14 d'agost es van creuar amb el matí en aquest punt.  
Els tornaven a Iruya després de reparar un pal de la xarxa d'electricitat  
i el turista francès continuava el seu camí cap a Oran.  
Els treballadors van recomanar el matí que campés allà mateix,  
perquè encara li faltava una bona pujada fins a Wakaloma  
i començava a fosquejar.  
El matí els devia fer cas, perquè un altre testimoni diu que l'endemà,  
el 15 d'agost, el va veure allà desmuntant la tenda de campanya.  
Els van saludar amb la mà des de lluny.  
Amb aquesta informació els investigadors van cap a Wakaloma,  
punt de pas obligat si el matí va seguir el seu camí cap a Oran.  
Wakaloma és un gran rancho situat a un altiplà a més de 3.000 metres d'alçada.  
Allà hi viuen els germans cuevas, que descuen una casa de pedra independent.  
El Froylan, el Juan i la Rosa cuevas es dediquen a l'agricultura i a la ramaderia.

La policia els ensenya una fotografia del turista francès per si els reconeixen.  
El van veure passar per allà el 15 d'agost.  
Saben si li ha passat alguna cosa?  
Els germans cuevas declaren que no l'han vist mai.  
Crims.  
El relat dels moments foscos de la nostra societat.  
I need it, I need it.  
I'm ready, my lord.  
Ja és desembre.  
El matí porta 4 mesos desaparegut.  
Durant els primers mesos, la hipòtesi de la policia era que el matí havia tingut un accident, però a poc a poc l'han anat descartant.  
Han pentinat tota la zona i no n'han trobat ni el cos, ni la motxilla que portava, ni cap pista.  
És possible que el matí continuï viu?  
Una persona, en el medi d'agost, a una temperatura, que no és molt alt, és fria, de noche, però és un tanto càlida, i golpea fort el ube de dia.  
Una persona puede estar unos tres días sin agua y unos cinco días sin aliment.  
Aparte de ahí no muere, pero sí se cae, no puede caminar, y ahí queda un día y medio más aproximadamente y pierde la vida.  
Eso es, digamos, el tiempo que nosotros teníamos.  
Cuando fueron pasando los días, ahí ya comenzaron, por supuesto, a pensar en otras cuestiones, digamos.  
Més enllà d'Uacaloma i fins a Oran, la policia no ha trobat cap testimoni que hagi vist el matí ni cap rastre del noi.  
Així doncs, l'última persona que va veure el matí seria aquell testimoni que el va saludar de lluny mentre ella estava desmontant la tenda de campanya.  
Nunca más, a partir de que lo ven en ese lugar, acampando al día siguiente, a partir del día siguiente, nadie más lo vio.  
Entonces, desde Isla de Caña hacia abajo, nosotros hicimos un rastrillaje con la misma lógica.  
Para ver si después de cruzarse con los hermanos cuevas, alguien lo había visto, nadie más lo vio.  
Nunca más apareció desde aquí hasta acá.  
De la investigación determinamos, evidentemente, aquí pasó algo.  
Els fiscals del cas sospiten dels germans cuevas.  
La policia torna a Uacaloma per interrogar-los per segona vegada.  
La primera persona que troben és la germana petita, la Rosa, una noia que té dificultats per comunicar-se.  
Recordeu que el primer cop van dir que no havien vist mai el turista francès.  
Pareu atenció al que declare ara la Rosa.  
Y dice, mi hermano han matado al francés.  
El personal policial trata de ubicar a los hermanos, encuentra primero a Froilán, y Froilán le dice,

sí, mi hermano Juan Cuevas lo mató.  
Lo mató y lo tiró a un lugar que se llama El Chorro.  
Y condujo al personal policial hasta donde le dijo que Juan Cuevas lo había tirado.  
En el interin, el personal policial lo encuentra, Juan Cuevas lo detiene,  
o sea, ya lo dejan calidad de detenido y le dice dónde está el cuerpo de la víctima,  
dónde están las cosas de la víctima.  
Reconoce el personal policial que lo mató  
y le dice por qué lo hiciste, por tonto.  
Esa fue el único justificativo.  
Què expliquen exactament els germans de Juan Cuevas a la policia?  
La Rosa declara que el seu germà Juan va acompanyar el turista francès  
fins a l'inici del camí que porta cap a Oran.  
És un punt que li diuen El Chorro  
i que és a un quilòmetre de casa seva.  
El Froilán relata que els va seguir  
i que en un moment donat, quan els tenia pocs metres de distància,  
va veure com el seu germà punyalava el matí  
i l'ampenia penya-segat avall.  
La policia dete tots tres germans  
que són traslladats a la comissaria d'Iruya.  
Qui són els germans Cuevas?  
El Froilán és el germà gran T-39 anys, el Juan en T-37,  
i la petita, la Rosa, T-35.  
Cultiven patates i produeixen llet de cabra.  
El seu advocat, Pablo Tobío, ens explica  
que tant la Rosa com el Froilán tenen una discapacitat psíquica.  
El Froilán, a més, té una discapacitat física.  
Froilán era un tipus total i absolutament  
incapaz de ser Nadal i ell se veia.  
O sigui, se veia com diuen, mire de lo que m'acusen.  
Nunca... Me dijo no, no es como dicen, no es como dicen.  
No daba más señales de nada.  
Pero además, Froilán tenía una discapacidad física,  
porque había tenido un golpe muy grande en la cabeza,  
tenía un politragón típico que luego le dio  
en una parálisis del costado derecho.  
Rosa balbuceaba, balbucea, no habla, no tiene casi palabras.  
Está legislado discapacidad que no logra hablar, no logra hablar.  
No había manera de entender la Rosa.  
Hablaban con señas y como balbuceando,  
sin tener dos o tres palabras seguidas.  
A esa Rosa es la que los policías le sacan prácticamente  
una declaración de un hoja y media, que es mentira.  
L'altre germà, el Juan Cuevas, el presumpte assassí del matí,

té un altre tipus de problema.  
El problema de Juan era el alcohol, era alcohólico-alcohólico.  
Y es un ingesta de alcohol muy brava,  
porque no toman bebida alcohólica, toman alcohol.  
El alcohol de l'etílico mezclado con agua o cosas así.  
Entonces, tenía un problema de alcoholismo.  
Els germans Cuevas han viscut sempre en un lloc remot  
i extremament aïllat, i això els ha forjat un caràcter molt especial.  
Los hermanos Cuevas son gente que se han criado en esa montaña.  
Si hay gente de muy poca habla, si hablan muy poquito,  
tienen un carácter muy osco, muy detraído, ya por naturaleza.  
Es un lugar de clima muy hostil.  
Lugares de invierno de bajo cero, mucho,  
que no es normal en Argentina, pero muchos vientos,  
lugares secos, y fundamentalmente lugares olvidados por los políticos.  
Els Cuevas formen part d'una comunitat indígena.  
Ellos son parte de la comunidad que vive,  
tiene bastantes particularidades en cuanto a sus creencias,  
la forma de organizarse,  
una comunidad que vive en una sociedad chica  
que tiene ciertas normas internas,  
y ellos, al ser los Cuevas integrantes de esta comunidad,  
digamos que en un principio no colaboraron mucho  
con la policía el resto de los integrantes de la comunidad,  
aunque sabían que había pasado algo ahí puntualmente.  
Pero ya un parell de veïns de la zona que declaren a la policía  
que de vegades, quan va borracho, el Juan Cuevas parle mes del comte.  
Ya cuando nosotros abordamos la investigación que hicimos,  
trajimos a la gente de toda esta comunidad y ellos nos dijeron  
que Juan Cuevas estando borracho en más de una oportunidad,  
en tres oportunidades en las que bajó borracho al pueblo,  
él se jacaba de haber matado al francés, él decía.  
Vieron el francés que estaba buscando, yo lo maté y lo tiré al Chor.  
Se lo dijo a dos o tres personas,  
que también eran de su círculo de amigo,  
y uno de ellos tenía la particularidad de que no toma.  
Entonces, este fue el que le empezó a hacer preguntas y le dijo,  
pero dónde lo tiraste, por qué le hizo toda esta serie de preguntas,  
que fue uno de los testigos claves.  
No es la primera vegada que els germans Cuevas  
són sospitosos de ver com és un crim,  
i els fiscals tenen això molt present.  
Los Cuevas eran gente que ya habían estado involucrado  
en dos hechos de homicidio anterior.

Uno, una persona que era familiar de ellos,  
que era un cuñado que aparentemente lo habían acompañado.  
Hasta cierto lugar, a buscar unos animales,  
y después yo vuelven y se desbarrancó y se murió.  
Siempre quedó un halo de sospecha dentro de los de la comunidad,  
diciendo que cómo se va a caer, si él conoce, si él sabe,  
que acá era muy raro que se haya caído,  
y sospechosamente los Cuevas después se quedaron  
con todas sus animales, sus cosas de su propiedad de este señor.  
Y otra, un primo de los hermanos Cuevas  
también una vez se quedan tomando,  
esta persona después lo encuentra a un fallecido,  
con una puñalada en el corazón,  
y los testimonios decían que habían estado los hermanos Cuevas,  
uno de ellos puntualmente,  
que había sido declarado iniputable en la provincia de Jujuy.  
Por este hecho se ha decían de que no comprendía la criminalidad de sus actos,  
porque tenía una discapacidad que tenía que ver con un retraso madurativo.  
Els investigadors estan convençuts que tenen el carresol  
i traslladen els tres germans Cuevas a la comissaria de Iruya, a Salta,  
perquè declarin davant del jutge.  
Però les coses no seran tan fàcils com els policies es pensaven.  
Un cop davant del jutge, el Juan i el Froylan  
neguen tenir res a veure amb la desaparició del matí.  
Aseguren que el van veure passar per Huacaloma,  
però que ells no li van fer res  
i que el noi va seguir la seva ruta en direcció a Oran.  
La defensa dels Cuevas justifica el canvi de versió  
perquè, segons ells, en la primera declaració van patir violència policial.  
Yo empiezo a ver el experiencia y me encuentro  
con que la policía los había interrogado  
y nos interrogó a la manera en que si te rogas en los pueblos de adentro,  
en una manera violenta, en una manera coactiva,  
hacen valer los testimonios de la discapacitada,  
hacen valer el testimonio del Froylan  
y con eso avanzan sobre lo que es la imputación.  
La fiscalia ho negue rotundament.  
Acá, una vez que se los detuvo, se le hizo un control de legalidad  
y se verificó que no tenían ningún tipo de lesión compatible  
con lo que ellos manifestaron de que habían sido víctimas de un brutal ataque.  
La Rosa Cuevas es negue a declarar davant del jutge,  
perquè diu que té por que li facin mal.  
Després d'escoltar totes les parts, el 15 de desembre,  
quan fa més de 4 mesos que no se sap res del matí,

el jutge de Crete presó preventiva per al Juan i el Froylan.  
En canvi, la Rosa Cueva lliure sense càrrecs.  
El magistrat creu que ella no té res a veure  
amb el que li ha pogut passar al matí  
i que, com a molt, seria una testimoni.  
Grims.  
Per què matem?  
L'objectiu dels investigadors ara és trobar el cadàver del matí  
al penya-segat del Xorro, a Huacaloma,  
on el Juan Cuevas l'hauria llançat després de punyalar-lo.  
Té una alçada de 600 metres.  
Un equip d'experts es posa a treballar sobre el terreny.  
Els fiscals del cas estan presents durant l'operació.  
Ell fa referència que ho havia tancat  
en un lloc que es diu el Xalle,  
que és una paraula local,  
on són piedras xiquites, on es veu càrrecs  
i poden tancar alguna cosa,  
que significa que, quan hi ha tot l'alubió del material,  
ho ocupa cap a cap a cap.  
Vaig fer una primera excavació, vam veure que era molt perillós,  
i què va passar?  
Vaig fer tres palades i va venir tot el material  
i vam ser geòlogos,  
i ens van dir que estaven fets de posar gent allà  
perquè es va llevar a tot el món.  
L'advocat de la família Marten creu que el Juan Cuevas  
va estimar el Matí per aquest penya-segat  
sabent que la natura l'ajudaria a fer desaparèixer el cadàver.  
Con mucha mala suerte, sí, en esta oportunidad,  
desde lo climatológico, porque cuando la investigación se intensificó  
y se había avanzado bastante con la información,  
estaba el verano en Argentina, comenzaron las lluvias en esa zona,  
cuando hay tormentas, son tormentas de verdad,  
los lugares se inundan, los cerros se desmoronan, se derrumban,  
y pasó esto en la zona que inicialmente  
se establecía un hipótesis por donde habían llevado a Matí Martén.  
Después se pudo saber que, va, mejor dicho,  
se pudo ver que ya casi nada existía del camino,  
de los parajes en ese lugar concreto,  
entonces también eso perjudicó muchísimo  
poder terminar de atar los cabos  
y poder terminar de entrelazar la historia.  
Les característiques d'aquella atarra posen en risc

la vida de l'equip de recerca.  
Bajamos con un geólogo para que nos diga  
si se podía ir apuntalando y cavando,  
o sea, si nosotros podíamos apuntalar,  
cavar, apuntalar, cavar, apuntalar, cavarme.  
Ustedes pueden hacer esto una vez y capaz que te sale bien.  
Es que vos vas a hacer la segunda,  
y cuando esto te venga abajo, si hay 10 personas, se mueren a 10,  
si hay 15, se mueren a 15.  
Porque esto después sigue barranca abajo,  
metros y metros y metros, hasta llegar a un río.  
El comissari de la policia retira els agents del penyassegat  
i demane suport a la unitat carina de la policia de Bolivia  
experta en rescats en terratrèmols.  
El seu millogós intenta localitzar el cos del matí.  
Se lo puso en una mochila atrás  
y se lo bajó con la cuerda hacia el lugar.  
Y desde allí directamente se le daba vía libre al animal  
para que pueda detectar.  
Para darle mayor capacidad de detección se hacen chimeneas en el lugar.  
Con un fierro se van haciendo pequeños hoyos  
porque el olor del gamo del cuerpo  
empieza a romper y a salir por las distintas chimeneas naturales de la montaña.  
Allí tuvimos la confirmación de que había un cuerpo humano.  
Por estos rastros cadávericos  
el perro lo que hace es detectar por dónde sale el olor a cada ver.  
Pero no te marca exactamente dónde está el cadáver.  
Dice por ahí el cadáver está acá  
y por la forma en la que está compactada la tierra  
el olor puede salir por acá, puede salir por acá, puede salir por acá.  
Son chimeneas, entonces el olor busca la manera de salir,  
de subir para que el perro lo perciba,  
pero el perro no te va a marcar exactamente el lugar donde está el cuerpo.  
No te va a marcar el lugar donde encuentra el olor a cada ver.  
Ja ho heu sentit, el gos detecta restes cadáveriques,  
però això no vol dir que el cadáver del matí estigui exactament en aquell punt.  
Per raons de seguretat és impossible seguir cavant.  
La policia i la fiscalia donen per fet que el matí va morir en aquell penyassegat  
i que va acabar enterrat sota les roques.  
És un cop molt dúper a la família del turista francès  
que no accepta aquesta hipòtesi.  
Gente del lugar allá arriba dicen que cuando hay un muerto,  
ya sea un animal o de una persona que se cae, hay vuelos de cóndor.  
Y durante esos meses no hubo vuelos de cóndor.

La policia es passa el cap d'any del 2019 treballant en la investigació.  
L'objectiu és trobar proves que demostrin la culpabilitat  
dels germans cuevas en l'assassinat del matí,  
i per això cal esbrinar què va passar exactament el 15 d'agost  
a Huacaloma.

La fiscalia creu que el matí es va topar amb els cuevas  
al rancho de Huacaloma en la seva ruta orant.

El turista francès va demanar indicacions als germans  
per poder seguir amb el seu trajecte.

Juan Cuevas el va acompanyar fins al punt on s'agafa el camí, el xorro.

Allà li va demanar diners, però el matí es va negar a donar-li,  
o simplement no tenia res de valor.

Juan Cuevas va perdre els nervis, el va apunyalat,  
el va empenyar pel precipici.

Es necessiten proves per sostenir aquesta acusació.

La policia fa un registre exhaustiu  
de les tres cases dels germans cuevas a Huacaloma.

Els investigadors busquen el punyal  
en què el Juan Cuevas hauria ferit el matí,  
però sense cadàver i sense autòpsia  
no saben ben bé quina mena de ganivet han de buscar.

La policia en requisa més de 10,  
però en cap hi detecten rastres de Sant Comana.

Tampoc s'ha trobat la motxilla de muntanya  
que portava el matí ni cap de les seves pertinences.

A principis de gener, quan fa poc més de dues setmanes  
que els dos germans cuevas són a la presó,

un VI de Huacaloma ha entrat a la comissaria de Salta  
amb una informació que creu que podria ser rellevant.

L'home explica que pocs dies després de la desaparició  
del turista francès, quan ja s'havia posat en marxa  
el dispositiu per trobar-lo,

la casa seva va veure una gran foguera.

El fum sortia d'un terreny propietat dels germans cuevas.

Dijo que él, en esos días cuando la policía volvió a buscarlo  
después de que habló con los cuevas y se fue desviado por ellos,  
los cuevas hicieron una gran fogueta en una de sus casas.

Y nos dijo eso es muy raro porque cuando yo fui había restos de ropa quemada.

La gente del campo de esta zona no quema absolutamente nada de la ropa.

Las ropas la utilizan para hacer peleros, para los animales.

Nadie se desprende de una prenda de vestir.

La policia científica continua i segueix aquesta pista.

I atenciona els portes.

En ese lugar nosotros fuimos a buscar la fogueta

y que encontramos allí, encontramos diferentes elementos  
que eran de origen extranjero.  
Encontramos primero un fragmento de una remera  
de una...  
Algo del País Vasco.  
El fiscal Osorio es refereix a una samarreta,  
on es pot llegir la paraula GASTECHE,  
que en euskera significa casal juvenil.  
La fiscalia creu que és una peça de ropa del matí  
que li hauria regalat un turista basc en un dels seus viatges pel món.  
La samarreta ha estat tan deteriorada per les flames  
que és impossible trobar-hi restes biològiques.  
No han pogut extraure cap prova contundent d'aquesta pista  
que semblava tan prometedora,  
però llavors n'apareix una altra que serà clau,  
i que, a més, tenien des de feia molts dies davant dels ulls.  
Es una famosa pulserita, que es una pulsera de goma,  
que no se le encuentra al principio.  
Cuando los llevan y los detienen a ella en la comisaría,  
la policia te saca todo, que sea posibilidad de que te lo higieras,  
o te ahorques con los cortes.  
Te sacan todos, los pulseras, cadenas, todo.  
Y el secuestro quedó ahí, quedó en la comisaría, olvidado.  
El asunto es que en algún momento descubren que estaba ya avanzado esto.  
Dicen, ha quedado algo pendiente, lo mandan, había una pulsera.  
Se hacen los estudios de ADN y se obtienen resultados parciales,  
parciales del ADN de los padres de Matthew Martin,  
que ya habían venido a dar su muestra.  
Havia ADN de Juan, ADN de Froyland,  
algunos, este...  
alel o algunos indicadores de coincidentes con Matthew,  
y una ADN desconocida, de quien no se sabía.  
Yo puede haber sido un policía.  
Les anàlisis demostren que a la pulsera que portava  
he posada Juan Cuevas el dia de la seva detenció  
hi ha restes parcials coincidents amb ADN dels pares del matí.  
Han passat dos anys i tres mesos des de la desaparición del matí,  
i el cas arriba a judici.  
La primera sessió se celebra el 9 de novembre del 2020  
al Tribunal de Salta, en plena pandèmia de coronavirus,  
i complint totes les mesures sanitàries.  
La premsa ho segueix amb interès,  
perquè és molt poc habitual que es jutgi algú  
com a culpable d'un assassinat sense haver trobat el cadàver de la víctima.

És la buitena vegada que passa a l'Argentina.  
Un juicio sin cuerpo absolutamente poco habitual,  
no es que no esté permitido, no puede hacerse,  
no es que no pueda condenarse a una persona como homicida de otra,  
porque el cuerpo no se halle,  
porque esto podría generar mucha injusticia.  
Incluso pensemos en casos en los que el autor del hecho  
disuelve completamente el cuerpo de la persona que ha matado en ácido.  
Igualmente la justicia puede actuar en esos casos determinados  
y con el auxilio de la prueba considerar  
que esta persona efectivamente es el autor del delito.  
Durant el judici, el reconstrueix amb tota mena de testimonis  
el recorregut que va fer el Matíem Achten pel nord de l'Argentina.  
Des del 10 d'agost del 2018, quan va sortir d'Iruya a Capaurant,  
fins al 15 d'agost,  
quan se li va perdre la pista al rancho dels germans cuevas Aua Caloma.  
Nosotros durante el juicio penal tuvimos que un poco reconstruir  
cuál fue su derrotero, cuál fue su camino.  
Yo entiendo que pudimos hacerlo bastante bien,  
tuvimos que ir conectando  
y encadenando los distintos testimonios de las personas  
con las que él se iba cruzando.  
Realmente era muy revelador.  
El juicio oral, el juicio penal, de todo caso penal, tiene esa bondada.  
A veces podés casi como proyectarlo en una pared como una película  
y va pasando y te va permitiendo armar bastante del rompecabezas.  
En este caso nos faltó la pieza más importante  
y el dolor de la familia absolutamente comprensible,  
que justamente podrá haber encontrado a Matíes  
si, digamos, sea vivo o fallecido.  
La fiscalía reclame al tribunal  
que condemni els germans Juan i Froilan Cuevas per omicidi simple.  
És a dir, sense premeditación y traición,  
per haver assassinat Matíe Martén  
amb el robatori com a mòbil del crim  
i amb l'agreujant d'haver amagat el cadàver  
en un lloc on sabien que no se'l podria trobar mai.  
Quines proves presenten?  
La polsera que portava a posar del Juan  
en restes d'ADN de la família Martén,  
la samarreta cremada amb una eslògana nousquera,  
la primera confessè del Froilan davant de la policia  
i la declaració inicial de la seva germana Rosa,  
i els testimonis dels veïns a qui Juan Cuevas

va dir que havia matat el turista francès.  
La defensa dels germans Cuevas demana l'absolució de tots dos  
perquè considere que no hi ha proves concluints  
per poder-los incriminar.  
El principal argument de la defensa  
és la incapacitat física i intel·lectual del Froilan  
i de la Rosa Cuevas,  
i el problema del Juan Cuevas amb l'alcohol.  
Demana que no estiguin en compte  
les seves declaracions ni tampoc l'ADN de la polsera  
amb l'argument que no és 100% concluent.  
Cuevas, a més, insisteix que els seus clients  
van ser maltractats per la policia  
en la seva primera declaració.  
16 dies després de l'inici del judici  
i després de 5 hores de deliberació,  
el jutge dicta sentència.  
Juan Cuevas és condemnat a 13 anys de presó per homicidi simple.  
L'advocat de la família Magten està satisfet amb la condemna.  
Es un monto entiendo lógico y razonable.  
Hablar de condenas superiores a los 12 años  
pierde la virtud de situar alguna  
que no fuera la afectiva o la del ojo por ojo.  
La condena superior a 12 años ya es una condena  
que pierde mucho sentido,  
sea cual fuera la edad de la persona a la que se le aplique.  
Entonces, 13 años sí me pareció que era una condena importante.  
Considerando que en Argentina  
el mínimo de pena para un delito de homicidio es de 8 años  
y el máximo es 25.  
Entiendo que es una pena razonable.  
Y creo que también se consideró un poco el móvil,  
el motivo del ataque y el homicidio,  
que lo acercamos más entre un desprecio por la vida  
y, a la vez, también una cuestión si se quiere un tanto material.  
Froyland Cuevas és absolut per al benefici del dubte.  
El seu advocat ho celebra.  
No alcanzaban las pruebas para poder vincularlo a Froyland  
con la firmeza que se esperaba de Juan.  
Froyland no habló con nadie, sino con mató a nadie.  
Froyland tenía una discapacidad de visiles  
que la tomó en contra del tribunal  
y, en el peor de los casos,  
si no hubiese percibido, hubiese sido testigo del homicidio,

él no tenía obligación de declarar en contra del hermano  
por una cuestión de la hermandad.  
El tribunal certifica la defunció de Matíes  
al Registre Civil de Salta.  
La família Martén no està d'acord amb la sentència  
i per la confiança en el seu advocat.  
Ellos piensen que ho sigui vivo o que està morto,  
pero que le muestran en el cuerpo,  
que no hagan una hipótesis y mismo que haya una persona inocente presa,  
que tiene 13 años de cárcel este hombre,  
sin ninguna evidencia de que fue él que lo mató.  
Ellos piensen que siguió su recorrido  
y que o se cayó o tuvo una amnesia  
o que se enfermó por la falta de agua  
y que encontró a alguien.  
Eso ya no saben.  
Incluso yo después dejé de intervenir  
cuando entendí que mi tarea desde lo judicial  
y para lo que yo había sido convocado se había cumplido.  
No quisiera estar en sus zapatos,  
pero ellos nunca aceptaron de buena manera  
la sentencia condenatoria  
porque implicaba declararlo muerto a Matí Martén,  
que hasta ese momento eso no había ocurrido.  
Entonces, para ellos, eso les hacía sentir  
que ya nadie iba a buscar a Matí Martén  
y que con esto quedaba cerrado o fenecido el caso.  
I quan, efectivament, ja sembla que el cas està tancat per sempre,  
pocs mesos després de la sentència,  
apareix un testimoni que ho tornarà a posar tot en dubte.  
Durante la pandemia, en Francia,  
volvieron a pasar el caso de Mathieu  
y un señor paraguayo que vive en Francia  
habló inmediatamente con la televisión  
para pedir el número de los padres,  
porque él dijo yo llevé a Mathieu  
en fines de octubre,  
él estaba haciendo stop en Paraguay  
y específicamente de Paraguay  
hasta Asunción del Paraguay  
él lo llevó y lo dejó en una plaza  
a donde generalmente están los que le llaman los hippies.  
Entonces, no puede ser que haya sido matado,  
que los juevas lo mataron en agosto

y este señor lo llevó en octubre.  
L'Agent d'Armeria es posa en contacte  
amb la policia de l'Argentina i del Paraguay  
perquè comprovin aquesta informació.  
Els agents pregunten sobre el terreny  
i es topen amb una noia  
que assegura que va estar amb el Mathieu  
a Asunción al Paraguay  
setmanes després de la data  
en què hauria mort assassinat  
segons la sentència judicial.  
La policia estira aquest fil,  
però no trobe cap pista clara.  
Aquest nou gir ha deixat la família del Mathieu  
encara més somida en la incertesa.  
Pel que fa als policies que van arriscar la vida per trobar-lo,  
el cas del jove turista francès  
va ser el cas qualsevol.  
Y veía a mi gente  
todo lo que pudimos hacer a nuestro alcance,  
pero no pudimos llegar a tiempo.  
Juan Cuevas està complint condemna a la presó de Salta.  
La seva conducta és bona  
i diuen que ara no veu ni una gota d'alcohol.  
Froilan Cuevas es va mudar al sud de l'Argentina  
amb un familiar.  
La primera rosa continua vivint a Huacaloma,  
ara amb la seva parella.  
La família Martén continua buscant respostes.  
Gràcies per escoltar-nos.  
Tornem tan aviat com puguem.  
M'havien dit que la vida no val per gran cosa,  
se'n van un instant com es fonen les roses,  
que el temps no s'atura i no és més com el son,  
que aquesta tristesa és el seu gran tresor.  
M'havien dit que els dibuixos que van fer la sort  
no són aterres, se'n van amb les zones  
i sé que per molt que m'arrenqui la pell  
serem un record que esperta molt bé.  
Però hi ha algú que em va dir  
que encara ets aquí.  
Hi ha algú que em va dir  
que els parles de mi...  
M'he dit que la vida no val per gran cosa,

se'n van un instant com es fonen les roses,  
que el temps que és al saló  
que els nostres agraïns s'enferm mentals.  
Per tant, algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
si res possible.

M'han dit que el destí se m'arqui bien de nous,  
qu'il ne nous donne rien et qu'il nous promet tout,  
parec que le bonheur est à portée de main,  
alors on tend la main  
et on se retrouve fou,  
pourtant quelqu'un m'a dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés,  
algú m'ha dit que tu m'amés.

M'he dit que no vi no va de pas grand-chose  
elle passe en un instant comme femme de l'herose  
M'he dit que le temps qui glisse de salaud  
que de nos tristesses s'en fait des manteaux  
pourtant quelqu'un m'ha dit que  
tu m'aimes encore  
quelqu'un qui m'a dit que  
tu m'aimes encore  
ça reste possible  
M'he dit que no vi no va de pas grand-chose  
quelqu'un qui m'ha dit que  
tu m'aimes encore  
ça reste possible